

- Інші виступають за існування декількох законів(про електронний документообіг, про електронний підпис, про електронну торгівлю.[4; ст.115]

Отже, підсумовуючи все вище зазначене необхідно:

1.Прийняти закон про електронну комерцію, який би регулював правовідносини, що виникають при укладенні угод між іноземними контрагентами і під час обміну електронними повідомленнями. При цьому, розробляючи даний закон необхідно враховувати забезпечення юридичного визнання таких угод, забезпечення їх гарантій дійсності, охорони прав користувачів у сфері електронної комерції.

2. Визначити на рівні закону про електронну комерцію, а також діючого Закону України “Про міжнародне приватне право” обмін листами за допомогою електронної пошти – спрощеною письмовою формою укладення договорів.

3.Виробити певні уніфіковані матеріально-правові норми, які б встановлювали єдині стандарти регулювання міжнародної електронної комерції. Але необхідно зробити застереження. Так, технологічний прогрес відбувається кожен день, а отже буде важко виробити правові норми, які б підходили під будь-які зміни. Право сьогодення, базуючись на реаліях світу, в більшості випадків є нездатним адекватно реагувати на зміни у суспільних відносинах, викликані появою електронної торгівлі.).[3; ст.77] Тому існує думка, чітко регламентуючи діяльність з електронної комерції необхідно гнучко прописувати певні категорії і порядки задля полегшення подальшої їх зміни.

Список використаної літератури:

1. Деньги –E –mail, товар – по телевизору // Бизнес. – 2001. - № 51. – С. 54-55

2. Кохановська О.В. Інтернет-економіка України і роль права в процесі розвитку електронної торгівлі // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Київ, 2003. – С.163-166. – (Юридичні науки ; Вип. 52/55). – ISSN 1728 -3817

3. Орищенко Л.І. Правові аспекти торгівлі послугами через мережу Інтернет у рамках ГАТС // Зовнішня торгівля: право та економіка : науковий журнал / Мін. економіки України; Українська академія зовнішньої торгівлі. – Київ, 2008. – № 4. – С. 75-78.

4. Чучковська А. В. Електронна комерція: деякі проблеми правового регулювання // Право України. – 2003. - № 1. С. 111-116

Науковий керівник - Отраднова Олеся Олександрівна, к.ю.н. юридичних наук кафедри цивільного права Київського національного університету ім. Тараса Шевченка

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА СПАДКУВАННЯ ДОМАШНЬОГО МАЙНА

Бігунець Роман Романович.

*студент 2-го курсу юридичного факультету
Закарпатського державного університету*

Питання спадкового права залишаються в центрі уваги суспільства та держави, законодавців та дослідників, кожного громадянина, адже питання спадщини тією чи іншою мірою торкаються інтересів кожного.

Інститут спадкування є механізмом забезпечення одного з природних прав людини – права власності. Цей інститут виник ще на зорі формування правової

держави. Він знаходить своє відображення у працях класиків римського права, а також їх послідовників.

З 1 січня 2004 року набрав чинності Цивільний Кодекс України, у шостій книзі якого «Спадкове право», знаходять свій вияв відносини спадкування.

Спадкове право – це один із найбільш сталих цивільно-правових інститутів. Цей інститут зачіпає не тільки сімейні правовідносини, а й тісно переплітається з відносинами власності, отже невиважені і достатньо недосліджені зміни деяких ustalених його положень, можуть обумовити непередбачені наслідки.

Якщо дивитися на ці проблеми з суцільно теоретичної точки зору, то, здавалось би, питань виникати б не мало, але головним, все-таки, залишається практичний аспект цих відносин, їх застосування у суспільному житті, тобто, суб'єктивний зміст права.

Питання спадкування домашнього майна є досить актуальним, зважаючи на рівень життя громадян, можна сказати, що саме такий вид майна складає основну частину спадщини пересічного жителя.

Поняття „домашнє майно” вперше було вжито ще на зорі зародження правової держави – у Древньому Римі. Ще у Законах XII Таблиць вказувалося: «Якщо хто розпорядиться на випадок своєї смерті щодо свого домашнього майна, то нехай те і буде непорушним».

На жаль, Україна відноситься до держав з низьким соціальним рівнем життя – і тому майно, яке належить пересічному громадянину в основному складається із предметів домашньої обстановки та вжитку: побутової техніки, посуду, меблів. Неважко буде спрогнозувати ситуацію, коли син чи дочка, що проживають окремо, після смерті, скажімо, батька, почали б, як спадкоємці першої черги, нарівні із своєю матір'ю, ділити домашнє майно. Син взяв би телевізор, дочка - пральну машину, син - ложки, дочка - виделки. Чи не виглядає така ситуація аморальною?

У Цивільному кодексі УРСР спадкування домашнього майна було виділено у спеціальний правовий статус. Відповідно до ст. 533 цього кодексу „Предмети звичайної домашньої обстановки і вжитку переходять до спадкоємців за законом, які проживали спільно з спадкодавцем, незалежно від їх черги і спадкової частки, якщо вони проживали з спадкодавцем до його смерті не менше одного року” [2,492]. Особливий правовий режим домашнього майна обумовлювався обставинами суто практичного характеру. Спадкоємці, які проживають разом із спадкодавцем, користувалися домашнім майном спільно, і вилучення його з обігу могло поставити їх в скрутне становище.

При створенні нового кодексу, цей інститут було позбавлено окремого правового статусу. Це майно потрапляє в загальну спадкову масу і спадкується на загальних підставах спадкоємцями, які закликані до спадщини, це вказано в ст.1279 ЦКУ. Також у ст. 1241ЦКУ законодавець вносить предмети домашньої обстановки і вжитку до обов'язкової частки у спадщині. Доцільність таких змін викликає сумнів.

Спадкоємців, які проживають окремо і вимагатимуть свою частку домашнього майна, можуть чекати перешкоди суто практичного плану: вони не лише повинні доводити належність майна саме спадкодавцю, а й мати реальні можливості це майно фактично отримати. Додатковим аргументом на користь особливої регламентації спадкування предметів домашнього вжитку є те, що рідко в наш час випадкові особи живуть під одним дахом. Проте на даний час в Україні зростає кількість розлучень і це може стати перешкодою для застосування цього аргументу. Особливості у спадковому процесі не буде, коли спадкодавець проживав один. В такому випадку, предмети домашньої обстановки на загальних підставах переходять до тих спадкоємців, які з відкриттям спадщини закликаються до спадкування.

Порядок спадкування предметів домашньої обстановки і житку особами за правом на обов'язкову частку повинен передбачати гуманну ціль - зменшення морального удару, який припадає на близьких до спадкодавця осіб, які спільно проживали з ним до його смерті, користувалися цим майном та мають право на обов'язкову частку порівняно із іншими особами, які хоча й мають також право на обов'язкову частку, але можуть отримати свою частку грошовою компенсацією [4].

Також, важливим питанням є критерій визначення осіб, що спільно проживали з спадкодавцем. В. К. Дроніков виводить три юридичні обставини, за якими можна визнати особу такою, що спільно проживала із спадкодавцем, це: проживання в одній спільній квартирі щонайменше один рік до смерті спадкодавця, ведення з ним спільного господарства протягом цього періоду, сімейні зв'язки із спадкодавцем [5,66]. Якщо ж брати до уваги реалії життя, то можна ставити питання про доцільність додаткової регламентації питання про спільне проживання. Існують випадки, коли подружжя фактично спільно проживає, але не веде спільного господарства, а сімейні зв'язки між ними втрачені. Можна сказати, що позбавлення домашнього майна особливого правового статусу було кроком назад, а внесення його до обов'язкової частки у спадщині є неправильним, оскільки це порушує права особи, яка проживала з спадкодавцем і не входить до суб'єктів права на обов'язкову частку у спадщині.

У новому Цивільному кодексі України відсутнє єдине законодавчо визначене поняття „предметів домашньої обстановки”. Навіть у класифікації речей, цей вид майна не вказується. Визначення даного поняття законодавець відносить до підвідомчості суду. Але чи не допускається в даному випадку викривлення права, адже поняття „домашнє майно” кожен може трактувати по-своєму. Для того, щоб довести актуальність такої конкретизації наведу приклад: меблі, білізна, посуд, побутова техніка, бібліотека художньої літератури — це предмети домашньої обстановки, але, якщо ці меблі є предметом антикваріату, то вони вже не розглядаються як предмети домашньої обстановки [3]. Сучасна судова та нотаріальна практика до категорії домашніх речей традиційно відносить меблі, пральні машини, магнітофони. По одній із справ суд у своєму рішенні вказав, що телевізор є предметом домашнього вжитку і, в силу закону, повинен спадкуватися разом з іншим майном побуту: шафами, буфетами, холодильником, килимами та сервізами.

Проте, незважаючи на відсутність конкретної класифікації цих предметів, суди, при вирішенні справ, пов'язаних із спадкуванням домашнього майна не відносять сюди:

- 1) речі, які вживаються для професійної діяльності (бібліотека вченого, інструменти лікаря)
- 2) предмети розкоші (антикваріат, дорогі коври, картини).

В даному випадку використовується такий принцип цивільного права, як розумність. Суд з практичного досвіду може вирішити відноситися цей предмет до домашнього майна чи ні. Хоча в епоху науково-технічного розвитку, в якій ми зараз живемо, деякі предмети, які знаходяться у нашому побутовому використанні ще не встигли закластися у свідомості, як загальні, тому це може спричинити велику кількість судових спорів і недорозумінь.

Аналізуючи праці окремих вчених, можна виділити деякі критерії поділу цих речей. Із самої назви категорії домашнього майна зрозуміло, що воно повинно слугувати одночасно задоволенню потреб як спадкодавця, так і осіб, що разом з ним проживали. З цього випливає, що першим критерієм поділу є спільне користування. Так, наприклад, побутова техніка є таким предметом, а прикраси – ні, оскільки вони знаходяться у особистому використанні. Речі домашньої обстановки повинні

бути повсякденними, оскільки особа використовує їх без спеціальної мети, для задоволення звичайних потреб. Отже наступною особливістю є повсякденність користування майном.

Фурса С. Я. вважає, що необхідно висунути й інший критерій розмежування, оскільки будівля, квартира, яка належить громадянам, розглядається як об'єкт, в якому й мають перебувати предмети домашньої обстановки та вжитку. Отже предмети, що знаходяться на дачі, в гаражі, інших квартирах, належних спадкодавцю мають визнаватися його особистими речами. Це положення може бути корисним для нотаріуса, який має проводити опис майна спадкодавця і мав би зафіксувати місце розташування цих предметів. Дачний будинок не може розцінюватись, як місце проживання – це місце для тимчасового відпочинку, гараж – також має своє функціональне призначення, а тому речі, які знаходяться в цих будівлях не можуть ототожнюватися з предметами звичайної обстановки та вжитку [4,94].

Досить складними є питання спадкування коштовної мебелі і домашніх бібліотек. Під час встановлення факту «одомашнення» потрібно враховувати призначення мебелі. У деяких випадках, вона є коштовною, виготовленою з дорогих сортів деревини, і використовується не для повсякденного задоволення потреб, а як прикраса квартири. Те саме стосується і бібліотек. Не одиничними є випадки колекціонування книг, які мають важливу наукову, художню цінність і розподіл такої бібліотеки не буде корисним жодному із спадкоємців, оскільки це впливає на її повноту і в той же час на її цінність. У цьому випадку виникає спір стосовно віднесення таких речей до предметів домашнього вжитку. Коли ж спадкуванню підлягає звичайна домашня бібліотека, що застосовувалася для задоволення повсякденних духовних потреб то її можна віднести до домашнього майна.

Виходячи з всього вищесказаного, пропоную внести наступні зміни:

- 1) Ввести законодавче визначення поняття „домашнього майна”, як сукупність предметів, які знаходяться в постійному місці проживання особи, перебувають у спільному використанні ним і його співжильцями, і служать для задоволення їхніх повсякденних потреб. Не вважаються предметами домашнього майна речі, які використовуються для професійної діяльності, предмети розкоші, а також бібліотеки і колекції, які мають особливу художню, наукову або іншу цінність.
- 2) Внести зміни до ст. 1241 ЦКУ, де виключити майно домашнього вжитку з обов'язкової частки у спадщині, оскільки це порушує права осіб, які проживали з спадкодавцем і не входили до суб'єктів права на обов'язкову частку у спадщині, а також внести зміни до ст. 1279 ЦКУ, де виділити домашнє майно із загальної спадкової маси і спадкувати його між особами, які проживали разом із спадкодавцем не менше 1 року до відкриття спадщини, незалежно від черги.

Література:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 року № 435-IV// Офіційний вісник України, 2003, N 11 (28.03.2003), ст. 461 // зі змінами та доповненнями
2. Цивільний кодекс УРСР від 18.07.1963. – Кодекс втратив чинність на підставі Кодексу N 1618-IV від 18.03.2004, ВВР, 2004, N 40–41, 42, ст. 492.
3. Харитонов Є. О. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України. - К.: Одиссей, 2009.
4. Фурса С.Я. Фурса Є.І. «Спадкове право. Теорія та практика» Навчальний посібник.-К.: Атіка, 2002 [94] с.

5. Дронигов В.К. Наследственное право Украинской ССР. - К., 1974. - [66]с.

6. Заїка Ю. Спадкування за законом у новому Цивільному кодексі України // Підприємництво, господарство і право - 2003.- № 7.- С.15-18

Науковий керівник – Олексик Х.М., канд.іст. наук, проф., зав. кафедри цивільно-правових дисциплін ЗакДУ. Заслужений працівник освіти України

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПОДАННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРИВАТНИМИ АКЦІОНЕРНИМИ ТОВАРИСТВАМИ

*Блоусов Микола Сергійович,
студент 4 курсу Фінансово-правового коледжу
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка*

Україна розвиває свої міжнародні зв'язки в сфері цінних паперів та фондового ринку. Про це свідчить створення робочої групи у складі Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку України (далі – ДКЦПФР), яка буде займатися формуванням основних напрямків розвитку фондового ринку в Україні до європейської фінансової системи з урахуванням економічної глобалізації, а також поліпшенням інвестиційного клімату в Україні та удосконаленням регулювання діяльності на ринку цінних паперів. Держава має дбати про сталість законодавства, що виникає з необхідності зменшення фінансових ризиків у сфері інвестування. Отримання інвестором прозорої та відкритої інформації про емітентів є основою для вчинення чи не вчинення інвестиційних дій, а тому інформація посідає одне з перших місць необхідності сталого законодавчого регулювання.

ДКЦПФР 19 грудня 2006 року прийняла рішення «Про затвердження Положення про розкриття інформації емітентами цінних паперів» [1], яке встановлювало, що всі емітенти цінних паперів (приватних і публічних), крім емітентів державних цінних паперів та інвестиційних сертифікатів, зобов'язані періодично раз на рік та у кожному кварталі оприлюднювати свою звітність. Положення врегульовувало порядок, строки та форму подання такої інформації, що гарантувало своєчасність та повноту щорічної, щоквартальної, особливої інформації про емітентів приватних та публічних акціонерних товариств.

Приватні та публічні акціонерні товариства зобов'язані були у встановленій формі, строки і порядку оприлюднити свої звіти шляхом визначеним згідно з ст. 40 Закону України від 23 лютого 2006 року «Про цінні папери та фондовий ринок» [2], а саме розмістити звіти у загально доступній інформаційній базі даних ДКЦПФР і в одному з офіційних друкованих видань Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, або виданні ДКЦПФР про ринок цінних паперів. Примірник офіційного друкованого видання, в якому опубліковано річну інформацію про емітента надсилається емітентом до ДКЦПФР.

Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку України ухвалила нове рішення від 30 жовтня 2009 року №1355 «Про затвердження змін до Положення про розкриття інформації емітентами цінних паперів» (набрало чинності 26 лютого 2010 року) [3].

У зв'язку з цим, надання інформації приватними акціонерними товариствами вже не регулюється рішенням ДКЦПФР від 19 грудня 2006 року №1591 «Про затвердження Положення про розкриття інформації емітентами цінних паперів» [1], оскільки було змінена його дія лише на емітентів які здійснили відкрите (публічне)